

KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	0532.6.GEO1.D.ZEP	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	<i>Zjawiska ekstremalne w przyrodzie</i>
	angielskim	Extreme phenomena in nature

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	Geografia
1.2. Forma studiów	Stacjonarne/niestacjonarne
1.3. Poziom studiów	Pierwszego stopnia licencjackie
1.4. Profil studiów*	ogólnoakademicki
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	prof. dr hab. Tadeusz Ciupa
1.6. Kontakt	41 349- 64-21 tadeusz.ciupa@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	polski
2.2. Wymagania wstępne*	brak

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć	Wykład, konwersatorium	
3.2. Miejsce realizacji zajęć	Zajęcia w pomieszczeniach dydaktycznych UJK	
3.3. Forma zaliczenia zajęć	Egzamin, zaliczenie z oceną	
3.4. Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, ćwiczenia problemowe, dyskusja, prezentacje, interpretacje	
3.5. Wykaz literatury	Podstawowa	Graniczny M., Mizerski W., 2009, Katastrofy przyrodnicze. Warszawa, PWN. Riezanow I.A., 1986, Wielkie katastrofy w historii Ziemi. Warszawa, PWN. Rucińska D., 2012, Ekstremalne zjawiska przyrodnicze a świadomość społeczna. Uniwersytet Warszawski Wydział Geografii i Studiów Regionalnych.
	uzupełniająca	Siwiec E. (red.), 2022, Atlas skutków zjawisk ekstremalnych w Polsce. Warszawa, Wyd. Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy. https://klimada2.ios.gov.pl/files/2023/Atlas skutkow zjawisk ekstremalnych w Polsce.pdf McGuire B., Burton P., Kilburn Ch. and Willetts O. , 2004, World Atlas of Natural Hazards, Oxford University Press. Lisowski A., 1996, Antropogeniczne uwarunkowania klęsk żywiołowych. Przegląd Geograficzny, t. LXVIII, z.1-2, str. 67-78.

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć)

wykład:

C1 Przekazanie podstawowej wiedzy na temat typologii, genezy i skutków ekstremalnych zjawisk występujących w przyrodzie w przeszłości o obecnie.

C2. Przekazanie wiedzy dotyczącej wpływu człowieka na przebieg wybranych zjawiska ekstremalnych

konwersatorium:

C1 Kształtowanie umiejętności pozyskiwania różnorodnych danych dotyczących aktualnie występujących zjawisk ekstremalnych w przyrodzie

C2 Kształtowanie umiejętności analizy przyczyn i skutków ekstremalnych zjawisk w różnych regionach świata, w tym w Polsce, a także . zastosowań metod łagodzących ich skutki

4.2. Treści programowe (z uwzględnieniem formy zajęć)

Wykład:

Podstawowa terminologia. Klasyfikacje ekstremalnych zjawisk występujących w przyrodzie w przeszłości o obecnie

(obejmujące zjawiska: w tym geologiczne, meteorologiczne i klimatyczne, hydrologiczne, oceanograficzne a także związane z działalnością człowieka, pokrywą roślinną, florą i fauną, itd.). Przyczyny i skutki wybranych zjawisk ekstremalnych w przyrodzie: trzęsienia ziemi; erupcje wulkaniczne; tsunami, huragany, tornada, cyklony; powodzie; osuwiska i zjawiska pokrewne; lawiny i inne zagrożenia śnieżne oraz lodowe; El Niño; kwaśne deszcze; pustynnienie; wysychanie jezior; niszczenie warstwy ozonowej; kolizje Ziemi z obiektami kosmicznymi. Regionalne zróżnicowanie zjawisk ekstremalnych w przyrodzie. Działalność człowieka a podatność na zagrożenia. Ocena ryzyka klęsk żywiołowych. Metody i możliwości minimalizowania negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk przyrodniczych.

Konwersatorium:

Omówienie zasad klasyfikacji zjawisk ekstremalnych w przyrodzie. Omówienie i analiza przyczyn oraz skutków wybranych zjawisk ekstremalnych w przyrodzie: trzęsienia ziemi; erupcje wulkaniczne; tsunami, huragany, tornada i cyklony; powodzie; osuwiska i zjawiska pokrewne; lawiny i inne zagrożenia śnieżne oraz lodowe; El Niño; kwaśne deszcze; pustynnienie; wysychanie jezior; niszczenie warstwy ozonowej; kolizje Ziemi z obiektami kosmicznymi. Omówienie i analiza wpływu wybranych form działalności człowieka na natężenie i częstotliwość występowania zjawisk ekstremalnych w przyrodzie. Interpretacja przestrzennego zróżnicowania skutków zjawisk ekstremalnych w Polsce. Analiza sposobów oceny ryzyka klęsk żywiołowych w świetle uwarunkowań przyrodniczych, prawnych i organizacyjnych. Analiza metod minimalizowania negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk przyrodniczych.

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
w zakresie WIEDZY:		
W01	Definiuje podstawowe pojęcia oraz klasyfikuje ekstremalne zjawiska występujące w przyrodzie.	GEO1A_W01
W02	Określa przyczyny i skutki wybranych zjawisk ekstremalnych w przyrodzie na świecie i w Polsce z uwzględnieniem roli człowieka.	GEO1A_W02 GEO1A_W04
W03	Ocenia ryzyko klęsk żywiołowych oraz wymienia metody i możliwości minimalizowania negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk przyrodniczych.	GEO1A_W05 GEO1A_W06
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI:		
U01	Analizuje przyczyny oraz skutki wybranych zjawisk ekstremalnych w przyrodzie z uwzględnieniem ich przestrzennego zróżnicowania (przygotowuje prezentację i dyskutuje).	GEO1A_U01 GEO1A_U02
U02	Dostrzega i analizuje wpływ wybranych form działalności człowieka na natężenie oraz częstotliwość występowania zjawisk ekstremalnych w przyrodzie zarówno na świecie jak i w Polsce zróżnicowania (przygotowuje prezentację i dyskutuje).	GEO1A_U03 GEO1A_U06
U03	Analizuje i proponuje różne sposoby oceny ryzyka klęsk żywiołowych w świetle uwarunkowań przyrodniczych, prawnych i organizacyjnych (przygotowuje prezentację i dyskutuje).	GEO1A_U08
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		
K01	Wykazuje świadomość, że znajomość i wdrażanie nowoczesnych metod minimalizowania negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk przyrodniczych ma duże znaczenie społeczne.	GEO1A_K03

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

Efekty przedmiotowe (symbol)	Sposób weryfikacji (+/-)																				
	Egzamin ustny/pisemny*			Kolokwium*			Projekt*			Aktywność na zajęciach*			Praca własna*			Praca w grupie*			Inne dyskusja		
	<i>Forma zajęć</i>			<i>Forma zajęć</i>			<i>Forma zajęć</i>			<i>Forma zajęć</i>			<i>Forma zajęć</i>			<i>Forma zajęć</i>					
	W	K	...	W	K	...	W	C	...	W	K	...	W	K	...	W	K	...	W	K	...
W01-W03	x				x						x			x						x	
U01-U03	x				x						x			x			x			x	
K01											x			x						x	

4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się		
Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
wykład (W)	3	51-60% punktów uzyskanych na egzaminie pisemnym
	3,5	61-70% punktów uzyskanych na egzaminie pisemnym
	4	71-80% punktów uzyskanych na egzaminie pisemnym
	4,5	81-90% punktów uzyskanych na egzaminie pisemnym
	5	91-100% punktów uzyskanych na egzaminie pisemnym
Kwersatorium (K)	3	51-60% sumarycznej liczby punktów uzyskanych z kolokwium, prezentacji, opracowań, oraz obecność na zajęciach
	3,5	61-70% sumarycznej liczby punktów uzyskanych z kolokwium, prezentacji, opracowań, oraz obecność na zajęciach
	4	71-80% sumarycznej liczby punktów uzyskanych z kolokwium, prezentacji, opracowań, oraz obecność na zajęciach
	4,5	81-90% sumarycznej liczby punktów uzyskanych z kolokwium, prezentacji, opracowań, oraz obecność na zajęciach
	5	91-100% sumarycznej liczby punktów uzyskanych z kolokwium, prezentacji, opracowań, oraz obecność na zajęciach

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
<i>LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/</i>	45	22
<i>Udział w wykładach</i>	15	7
<i>Udział w konwersatoriach</i>	30	15
<i>SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/</i>	55	78
<i>Przygotowanie do konwersatorium</i>	30	40
<i>Przygotowanie do egzaminu/kolokwium*</i>	25	38
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	100	100
PUNKTY ECTS za przedmiot	4	4

Przyjmuję do realizacji (data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)

.....